

sek.). E megnövekedett terjedelmű nyelvművelő kötet minden nyelvhelyeségi kérdésnek valóságos kiskatéja.

Míg ez a munka általánosságban minden értelmiségi réteghez tartozónak szól, addig Pintér másik két könyve iparosaink és kereskedőink nyelvének megmagyarosítását tűzi ki célul.⁴ „A külföldi kereskedő mindent megtesz beszédének és írásának tisztaságáért, a magyar kereskedők is bizonyára átérzik, mi a kötelességük nyelvünk szókinése és kifejezőkészlete iránt” — írja az Előszó. A célkitűzés itt sem a mindent vagy semmit elvhez igazodik. „Nem törekedünk valamennyi hiba kiirtására — írja a könyv szerkesztője. Csak a legkiáltóbb idegenszerűségektől szeretnők megszabadítani kereskedelmi nyelvünket. Ha javításainknak csak kisebb részét fogadja is el a magyar kereskedő-világ, már akkor is szembeszökő lesz a... nyelvvédő mozgalom eredménye“. Mindkét könyvecske egészen röviden összefoglalja a stílusra vonatkozó tudnivalókat (Hogyan írjunk? — Hibás kifejezések); legnagyobb részét azonban a magyarító szótár teszi. Ebben szótárszerűen a szaknyelvben előforduló idegen szavak megfelelőit sorolja fel.

Mint ahogy Pintér Jenő célkitűzése szerint a „Magyar Nyelvvédő Könyv“ valóban az iskolák, hivatalok, tudomány, irodalom, napisajtó és az általános használat célját szolgálja, úgy segítheti most már e két kisebb terjedelmű kiadvány a magyar kereskedőt és iparost a nyelv gondosabb használatában.

Szta.

⁴ Pintér Jenő: *Magyar kereskedők nyelvvédő könyve*. Bpest. 1938. 72. l. — U. a.: *Magyar iparosok nyelvvédő könyve*. Női iparágak. A fehérvarrók, fűzősök, háztartásvezetők, hímzők, kézimunkázók, kötőszövények, női-fodrászok, női-kalaposok, női-szabók, szépségápolók és virágkészítők magyarító szótárával. Bpest. 1939. 56. l.

A nyelvművelés időszerű kérdései.*

Igen hasznos füzet jelent meg ezen a címen; kár, hogy nem korábban, de jobb későn, mint soha, mondja a magyar közmondás. Ez pedig ebben az esetben valóban igaz, mert a nyelvművelés kérdései *mindenkor időszerűek*, ez a füzet pedig kétszeresen az, mert elsősorban a tanuló ifjúságnak van szánva, amely ilyenszerű segítőeszközzé mindig rá van szorulva.

A mindössze 28 lapra terjedő füzet az eddigi nyelvművelő irodalom figyelembevételével készült és öt fejezetében minden fontos útbaigazítás megtalálható, amire az embernek szüksége lehet. Nézzük csak meg sorjában.

Az 1. fejezet (*Nyelvi sajtóságok és vétségek*) szófajok (beszédrészek) szerint sorra veszi a magyar nyelvnek azokat a jellemző tulajdonságait, amelyek más nyelvektől, különösen az indogermánoktól megkülönböztetik, és azokat a hibákat, amelyeket a beszédrészek helyes használatában leginkább el szoktak követni.

Az *idegenszókról* szól a 2. fejezet. Egyetlen mondata megvilágítja az egyetlen helyes állásfoglalást ebben a sokat vitatott kérdésben: „*Soha ne használjunk olyan idegen szót, amely magyar szóval is kifejezhető.*“ Az idegen földrajzi neveknek és az idegen személyneveknek magyaros használatáról is ez a fejezet tájékoztat.

* Összeállította dr. Szabó T. Attila. Kolozsvár, 1939. Az Erdélyi Iskola kiadása.

Hibás szavak és kifejezések a címe a 3. fejezetnek. Benne egyes szavak helytelen, idegenszerű használatát, a szóvonzatok, szerkezetek idegenszerűségét (legtöbbször németességét) tárgyalja a szerző betűrendben; a 4. fejezetben (*Mondattani észrevételek*) többek között az alany és állítmány egyeztetéséről, a jelző és jelzett szó viszonyáról, a mellé- és alárendelt összetett mondatokról, a szórendről szól.

Végül az 5. fejezet az eddigi nyelvművelő munkákhoz viszonyítva újat tartalmaz, mert a *helyes magyar kiejtésről* nyújt fölvilágosítást, a nyelvhelyességnek olyan kérdéséről, amelyre csak nemrégén terelődött rá a figyelem. A kérdés fontosságát csak akkor látjuk bé, ha meggondoljuk, hogy a nyelv (a beszéd) a beszélők ajkán él igazán, az írás csak több-kevesebb (inkább kevesebb mint több) pontossággal lejegyzett képe a beszédnek (a nyelvnek). Milyen jó volna, ha a helyes kiejtés, a mondat hanglejtése pontosan szemléltethető, lekottázható volna, mint egy zenedarab, hogy avatatlanok is könnyűszerrel eligazodhassanak rajta.

Nagy előnye ennek a kis munkának, hogy valóban csak a legszükségesebbet nyújtja, pedig válogatni nem könnyű, nehezen tud lemondani az ember (a nyelvész még kevésbé) arról, hogy ne mutasson rá minden fölismert hibára. Ez a mértéktartás különösen fontos tanulóknak szánt utasításokban. Ha azt akarjuk, hogy valóban használják is, arra kell törekednünk, hogy gyorsan és biztosan ráakadjanak a keresett útbaigazításra, ez pedig csak rövidre fogott és észszerűen rendezett munkával érhető el. A szerző hozzáértését dicséri, hogy ezeknek a követelményeknek tökéletesen megfelel. Most az iskolákon a sor, hogy ezt a füzetet saját érdekükben is eljuttassák a tanulóifjúsághoz, illetőleg eljuttatni segítsenek.

Brüll Emánuel.